Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

SBO 'Koningin Juliana'

Kwaliteitsonderzoek

Inspectie van het onderwijs

Datum vaststelling: 11 april 2019

Samenvatting

Volgens het bestuur is SBO Koningin Julianaschool een goede school. Het bestuur heeft van deze school de onderwijskwaliteit in kaart gebracht en de inspectie gevraagd een onderzoek naar goed uit te voeren. Wij zijn het eens met het bestuur dat SBO Koningin Julianaschool een goede school is.

Wat gaat goed?
De school heeft een schoolklimaat van goede kwaliteit. Uitgangspunt van SBO Koningin Julianaschool is het geloof in de unieke mogelijkheden van elk kind. Dit geloof en vertrouwen in het eigen kunnen van de leerlingen is zichtbaar en merkbaar in de hele school: in de hoge verwachtingen die de leraren van de leerlingen en van elkaar hebben, de positieve omgang met elkaar en het voortdurend samen onderzoeken hoe het 'nog beter kan'. Ook zorgt de school voor uitdagende leerstof en een rijke leeromgeving voor de leerlingen. Dit blijkt uit de zelfevaluatie, de gesprekken, de klassenobservaties en uit de resultaten van de tevredenheidspeilingen.

Daarnaast brengt de school de ontwikkeling van de leerlingen goed in kaart. De school analyseert wat leerlingen nodig hebben om te leren en zich te ontwikkelen. De leraren geven op verschillende niveaus les in de klas. De ouders worden nauw betrokken bij de ontwikkeling van hun kind en ook met leerlingen zelf worden gesprekken gevoerd over de voortgang. Om de begeleiding van de leerlingen vorm te geven, is de school gewend samen te werken met diverse organisaties.
SBO Koningin Julianschool werkt op een planmatige manier aan de kwaliteit. Het team pakt dit steeds gezamenlijk op. In leerteams worden thema’s uitgewerkt, in het gehele team vindt vervolgens besluitvorming plaats over hoe men dit in de praktijk gaat uitvoeren. Het team is ambitieus en de leraren staan open voor ontwikkeling.

Wat kan beter?
Ondanks de hoge kwaliteit van het onderwijs hebben wij de school enkele aandachtspunten meegegeven. Het leerstofaanbod kan nog beter aangepast worden aan de behoeften van de sterkste en de zwakste leerlingen van de school. Ook kan de school bij het analyseren van onderwijsproblemen nog nadenken over hoe de uitkomst beschikbaar en toegankelijk kan worden gemaakt. Verder is het team nog enigszins zoekend in de balans tussen sturen en loslaten.

Bestuur: Stichting Christelijk Primair Onderwijs Betuwe & Bommelerwaard
Bestuursnummer: 41424

School: SBO Koningin Julianaschool
Totaal aantal leerlingen: 116
(Teldatum: 1 oktober 2018)
BRIN: 18YH

Voor de sociale en maatschappelijke competenties heeft de school doelen geformuleerd. In hoeverre de leerlingen deze competenties, zoals bijvoorbeeld omgaan met verschillen en democratisch handelen, daadwerkelijk beheersen is echter onduidelijk.

Wat moet beter?
Er zijn geen wettelijke tekortkomingen.

Vervolg
Wij hebben geen afspraken gemaakt voor vervolgtoezicht.

Inhoudsopgave

1. Opzet van het onderzoek 5
2. Hoofdconclusie en vervolg 7
3. Resultaten onderzoek 8
4. Reactie van het bestuur 15

1. Opzet van het onderzoek

De inspectie heeft 19 februari 2019 een onderzoek naar goed uitgevoerd op SBO Koningin Julianaschool.

Werkwijze
Wij hebben allereerst de kwaliteit van de zelfevaluatie getoetst. Onze conclusie is dat de evaluatie over de belangrijkste elementen van goed onderwijs gaat, van recente datum is én op verschillende bronnen is gebaseerd.

Wij vormen onze oordelen door de onderwijspraktijk van de school te toetsen aan de standaarden uit het onderzoekskader 2017 primair onderwijs.

Standaard	Onderzocht	Geverifieerd
Onderwijsproces		
OP1 Aanbod		•
OP2SN Zicht op ontwikkeling en begeleiding	•	
OP3 Didactisch handelen	•	
OP6 Samenwerking		•
OP8 Toetsing en afsluiting		•
Schoolklimaat		
SK1 Veiligheid	•	
SK2 Pedagogisch klimaat	•	
Onderwijsresultaten		
OR1 Resultaten		•
OR2 Sociale en maatschappelijke competenties		•
OR3 Vervolgsucces		•
Kwaliteitszorg en ambitie		
KA1 Kwaliteitszorg	•	
KA2 Kwaliteitscultuur	•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•

Onderzoeksactiviteiten
Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten: we hebben lessen bezocht, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met leerlingen, leraren, ouders, directie en bestuurder.

Overige wettelijke vereisten
De deugdelijkheidseisen die niet aan een standaard in het waarderingskader zijn verbonden vatten we samen onder de noemer overige wettelijke vereisten (zie Onderzoekskader). Wij hebben de volgende vereisten onderzocht:

- Aanwezigheid schoolgids art. 16, lid 2 en 3, WPO
- Vrijwilligheid ouderbijdrage art. 13, lid 1 onder e, in samenhang met art. 40 WPO
- Meetellen onderwijstijd art. 34.11 Besluit bekostiging WPO
- Aanwezigheid meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld art. 4b, WPO.

Leeswijzer
In hoofdstuk 2 staan de oordelen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

Beoordelingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- G Goed
- V Voldoende
- O Onvoldoende
- K Kan beter

Kwaliteitsgebieden:

- Onderwijsproces
- Schoolklimaat
- Onderwijsresultaten
- Kwaliteitszorg en ambitie

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk geven we de oordelen en de vervolgafspraken weer van het onderzoek bij SBO Koningin Julianaschool.

Kwaliteitsgebieden

- Onderwijsproces
- Schoolklimaat
- Onderwijsresultaten
- Kwaliteitszorg en ambitie

Afspraken over vervolgtoezicht

De school valt onder het reguliere vervolgtoezicht. Wij hebben geen verdere afspraken gemaakt met de school over vervolgtoezicht.

3. Resultaten onderzoek

In dit hoofdstuk geven we de oordelen en de conclusies weer van het onderzoek bij SBO Koningin Julianaschool. In onderstaand figuur zijn de resultaten samengevat. Te zien is wat het oordeel op schoolniveau en de oordelen op de vier onderzochte kwaliteitsgebieden zijn.

3.1. Onderwijsproces

Onderwijsproces	G		
	O	V	G
OP1 Aanbod			✓
OP2SN Zicht op ontwikkeling en begeleiding			✓
OP3 Didactisch handelen			✓
OP6 Samenwerking			✓
OP8 Toetsing en afsluiting			✓

Het aanbod (OP1) is van goede kwaliteit
Onze waardering komt overeen met het eigen oordeel van de school en het bestuur. De school voldoet aan de wettelijke vereisten voor deze standaard. Tevens maakt de school haar eigen ambities waar: ze biedt een rijk en breed aanbod waarmee de totale ontwikkeling van de leerlingen gestimuleerd wordt. Dit eigen aspect van kwaliteit vormt onder andere de onderlegger voor de waardering goed op deze standaard. De school is een gezonde school waar leraren veel aandacht schenken aan gedrag en gezondheid. Dit komt onder andere naar voren in het sterke aanbod voor voeding, burgerschap en beweging. Ook het mooie buitenplein speelt hierbij een belangrijke rol.
De school ontwikkelt zich daarnaast tot een SBO+ met een steeds bredere doelgroep leerlingen. De leraren behouden daarbij hun hoge verwachtingen en kiezen bewust voor een uitdagend leerstofaanbod. De keuze voor onderzoekend leren bij het aanbod voor wereldoriëntatie geeft hier blijk van. Een ontwikkelpunt voor de school is het nog verder passend maken van het leerstofaanbod voor de onderwijsbehoeften van de sterkste en de zwakste leerlingen.

De kwaliteit van zicht op de ontwikkeling en begeleiding (OP2) is goed
Onze waardering komt overeen met het eigen oordeel van de school en het bestuur. De school volgt de ontwikkeling van de leerlingen zodanig dat zij op een goede manier een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen. Het werken vanuit ontwikkelingsperspectieven voldoet aan de wettelijke vereisten. De school formuleert als eigen ambitie het bereiken van hoge leerresultaten met de leerlingen en het betrekken van leerlingen bij het stellen van doelen.

De school legt de lat voor de leerlingen hoog. Ze kiest er weloverwogen voor om bij de meeste leerlingen tot groep 6 als uitstroomperspectief vmbo basis aan te houden. Daarna worden de leerlingen in een leerroute geplaatst. Voor leerlingen met een SO-indicatie zijn individuele plannen opgesteld. De leraren volgen de ontwikkeling van de leerlingen nauwgezet. De groeps- en leerlingbespreking vindt met collega's in de bouw plaats om vooral ook elkaars deskundigheid te kunnen inzetten bij de analyse van resultaten en een eventuele stagnerende ontwikkeling. In de groepsplannen is zichtbaar welke leerlingen een opvallende ontwikkeling doormaken. Leerlingen die hun doelen niet behaald hebben, zijn in beeld. De leraren plannen gerichte interventies om toch het beoogde uitstroomniveau te kunnen bereiken. Voor een deel van deze leerlingen is extra ondersteuning beschikbaar. Het naar beneden bijstellen van doelen gebeurt pas nadat gerichte interventies tot onvoldoende vooruitgang leidden. In de cyclus van planmatig handelen kan de school nog explicieter aandacht besteden aan de analyse zodat ook in de evaluatie terug te halen is waarom voor een bepaalde aanpak gekozen is en daarop gereflecteerd kan worden.
De andere ambitie van de school is dat leerlingen meer betrokken worden bij het opstellen en evalueren van het ontwikkelingsperspectief. In de bovenbouw voeren de leraren hierover gesprekken met de leerlingen. In alle groepen zijn doelen vanuit de leerlijnen/leerroutes zichtbaar in de klas. Dit verhoogt de betrokkenheid van de leerlingen en het zicht op de eigen ontwikkeling.
Deze eigen aspecten van kwaliteit vormen onder andere de onderleggers voor de waardering goed op deze standaard.

Het didactisch handelen (OP3) is van goede kwaliteit
Onze waardering komt overeen met het eigen oordeel van school en bestuur. De school besteedt veel aandacht aan de kwaliteit van het didactisch handelen. Op schoolniveau zijn afspraken gemaakt over bijvoorbeeld de inzet van het directe instructiemodel en differentiatie. Er vinden drie keer per jaar klassenobservaties plaats met een observatielijst. De doelstelling van de school is dat 85 procent van de leraren minimaal goed scoort op zowel pedagogisch als didactisch handelen en dat 100 procent van de leraren les geeft vanuit het directe instructiemodel. Deze doelen behaalt de school bijna. Leraren die onder de norm scoren, krijgen gerichte coaching of begeleiding.
De aandacht voor de kwaliteit van het lesgeven is in de lessen terug te zien. We zien dat de leraren een duidelijke uitleg geven, afstemmen op de behoeften van de leerlingen en differentiëren in instructie en verwerking. We zien een voorspelbaar klassenmanagement, actief betrokken leerlingen en er is veel rust en een positieve werksfeer in de groepen. Al deze elementen en het hoge kwaliteitsniveau daarvan zijn de onderlegger voor de waardering goed. De school zou zich nog verder kunnen ontwikkelen door bijvoorbeeld via interactief onderwijzen de inbreng van leerlingen nog verder te vergroten.

De samenwerking met partners (OP6) is goed
We zijn de school en het bestuur gevolgd in hun oordeel (goed) voor deze standaard. Uit de verificatie komt naar voren dat de school intensief samenwerkt met alle relevante partners (bijvoorbeeld vanuit de 'gezonde school') om het onderwijs aan haar leerlingen vorm te geven en daarmee haar eigen aspecten van kwaliteit waarmaakt. De ouders die wij gesproken hebben bevestigen dit beeld: zij zijn zeer positief over hun contact en samenwerking met de school.

De toetsing en afsluiting (OP8) is goed
De school hanteert een leerlingvolgsysteem waarmee het de taal- en rekenontwikkeling van de leerlingen volgt. De brede ontwikkeling van de jongste kinderen volgt de school zeer nauwkeurig. De afspraken voor het volgen van de leerlingen liggen vast. Dit geldt ook voor de adviesprocedure naar het voortgezet onderwijs. De school heeft daarnaast als eigen ambitie dat alle leerlingen van groep 8 de eindtoets maken. Dit draagt eraan bij dat indien van toepassing het schooladvies naar boven bijgesteld wordt. De school onderzoekt met de scholen voor voortgezet onderwijs hoe de adviesprocedure en overgang naar het voorgezet onderwijs nog beter kan verlopen.
De school brengt niet alleen de taal- en rekenontwikkeling in beeld. Zij volgt ook de sociaal-emotionele ontwikkeling. Vauit de 'gezonde school' evalueert de school tweejaarlijks het bewegings- en gezondheidsgedrag van de leerlingen. De verschillende leerlijnen die de school hanteert, bieden mogelijkheden om de resultaten die de school met dit brede aanbod behaalt in beeld te brengen.

3.2. Schoolklimaat

Schoolklimaat	G			
	O	K	V	G
SK1 Veiligheid				
SK2 Pedagogisch klimaat				

De Veiligheid (SK1) waarderen wij als goed
Het oordeel van de school komt overeen met ons oordeel.
We zien dat de school haar veilgheidsbeleid op orde heeft: het plan is actueel en uitgebreid. Incidenten worden geregistreerd en er wordt op geacteerd. Daarnaast is er een vertrouwenspersoon en anti-pestcoördinator aangewezen die bekend is bij ouders en leerlingen.
Uit de veiligheidsmonitor van verschillende jaren maken we op dat de school zelf kritisch is op het waarborgen van de veiligheid en hier voortdurend aandacht voor heeft. In de meest recente meting zien we een positief beeld van de veiligheidsbeleving op de school.

De bevindingen uit veiligheidsvragenlijsten worden gebruikt in de geplande kindgesprekken. Daarnaast worden ze benut in groepsplannen rond gedrag en welbevinden.

Het pedagogisch klimaat (SK2) is goed
We vinden dat er een goed pedagogisch klimaat heerst op de school. Op het schoolplein en in de school zijn duidelijke regels voor de leerlingen. De leerlingen zijn enthousiast over het schoolplein. Dit is heel groen en heeft veel mogelijkheden om samen te spelen. Zij geven aan dat er weinig conflicten zijn.
Leerlingen kunnen ook opgeleid worden als mediator. Zij houden dan tijdens de pauzes toezicht op het schoolplein, samen met de leraren. Bij ruzies hebben zij geleerd om zelf te bemiddelen. Ouders geven ook aan dat er weinig conflicten zijn en vertellen dat het mediatorschap positief bijdraagt aan het zelfvertrouwen van hun kind.

In de groepen zien we een open, zeer responsieve houding van leraren. Leerlingen krijgen veel positieve feedback van de leraren en tegelijkertijd zijn leraren ook duidelijk in wat zij verwachten van leerlingen, bijvoorbeeld als het gaat om taak- en werkhouding.
De inrichting van het gebouw draagt positief bij aan een ondersteunend pedagogisch klimaat. Het is met aandacht en zorg ingericht en zichtbaar gericht op het welbevinden van leerlingen en ouders.

3.3. Onderwijsresultaten

Onderwijsresultaten	O	K	V	G
OR1 Resultaten	Niet te beoordelen			

De resultaten (OR1) waarderen wij niet
Er is geen wettelijke grondslag voor het beoordelen van de resultaten in het SBO. We waarderen daarom de behaalde resultaten niet en nemen dus het oordeel van het bestuur en de school (goed) niet over. De school heeft wel haar eigen streefdoelen bepaald. Zij hanteert hierbij verschillende werkwijzen. De eigen streefdoelen (20 procent boven de voorlopige ondergrenzen van de inspectie; streefdoelen in vaardigheidsscores per leerjaar) behaalt de school in wisselende mate. De analyse van de doelen levert de school bruikbare informatie op voor verdere verbetering van het onderwijs. Om een nog beter beeld te krijgen van de resultaten is de school recent gestart met leerwinstanalyses.

De kwaliteit van de standaard sociale en maatschappelijke competenties (OR2) waarderen wij niet
De school heeft haar doelen voor de sociaal-emotionele ontwikkeling geformuleerd. Deze doelen worden ook in de meeste groepen bereikt. De school heeft tevens doelen voor maatschappelijke competenties geformuleerd in het burgerschapsbeleid. De zelfevaluatie en andere documenten bevatten onvoldoende informatie om te verifiëren of deze of andere sociaal maatschappelijke competenties worden gerealiseerd. Wij waarderen daarom deze standaard niet. We nemen daarmee het oordeel van het bestuur en de school (goed) niet over.

Het vervolgsucces (OR3) is niet te beoordelen
Op basis van de beschikbare informatie kunnen wij deze standaard niet beoordelen. We kunnen daarom het oordeel van het bestuur en de school niet overnemen. We beoordelen deze standaard niet. De school behaalt de afgelopen jaren veelal de eigen ambitie dat 75 procent van de leerlingen naar vmbo uitstroomt. Vermeldenswaardig is ook het streven om leerlingen met een zml-niveau uit te laten stromen naar het praktijkonderwijs. Voor het merendeel van de leerlingen is dat het afgelopen jaar gelukt. Tegenover deze positieve gegevens staat dat voor de uitstroom naar één specifieke school voor voortgezet onderwijs na drie jaar vaker dan gemiddeld leerlingen zijn op- of afgestroomd. De school geeft hiervoor een verklaring en is samen met de VO-scholen bezig om dit te verbeteren. Wij kunnen op dit moment de verklaring onvoldoende toetsen en onthouden ons daarom van een oordeel. Wij hebben in ons onderzoek geen zaken aangetroffen die twijfel oproepen over de kwaliteit van het schoolverlatersonderzoek en het daarop gebaseerde uitstroomprofiel.

3.4. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	G		
	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg			✓
KA2 Kwaliteitscultuur			✓
KA3 Verantwoording en dialoog			✓

We waarderen de kwaliteitszorg als goed
Onze waardering komt overeen met het eigen oordeel van de school en het bestuur. De kwaliteitszorg is als goed beoordeeld omdat we zien dat de school een uitgebreid stelsel van instrumenten heeft om de kwaliteit in kaart te brengen en te monitoren. De school monitort de opbrengsten van de leerlingen zeer uitgebreid en gebruikt de analyses om het onderwijs bij te sturen als dat nodig is. Verder neemt de school tevredenheidsonderzoeken af onder leerlingen, ouders en leraren.

We zien ook dat de schoolleiding een beeld van het didactisch handelen op schoolniveau ophaalt en vaststelt. Hiervoor gebruikt zij gestandaardiseerde evaluatielijsten. Om de kwaliteit te borgen, worden afspraken vastgelegd in het kwaliteitshandboek.
Daarnaast is er vrij recent een externe audit afgenomen, in het kader van de ontwikkeling naar SBO+. Bij deze audit waren deskundigen betrokken van onder andere het speciaal onderwijs, het samenwerkingsverband en de PO-Raad. We lezen hier terug dat de school planmatig bezig is met deskundigheidsbevordering van het team, aanschaffen van en leren omgaan met bij de nieuwe doelgroep passend materiaal, methoden en toetsen.

De kwaliteitscultuur is goed
Onze waardering komt overeen met het eigen oordeel van de school en het bestuur. Het team en de directie zijn ambitieus en staan ook open voor verandering en verbetering. De leerkrachten participeren in onderzoekende leerteams die binnen de school een beleidsvoorbereidende en adviserende rol hebben. De teams zijn georganiseerd rond thema's als rekenen, gedrag of wereldoriëntatie. Onlangs is door een leerteam onderzocht of een nieuwe methode voldeed aan de kerndoelen. Toen dit niet het geval bleek, zijn er leefstofoverzichten gemaakt die nu in de groepen gebruikt worden.
De opbrengsten van leerlingen en groepen worden in het team geanalyseerd, waarbij expliciet de rol van de leerkracht besproken wordt. Opvallend is dat de groeps- en leerlingbesprekingen gezamenlijk gevoerd worden, waarbij de intern begeleiders als coach aanwezig zijn. Hierdoor hebben de leraren zicht op de eigen, maar ook op de andere groepen binnen de school.
Het team geeft aan dat het 'een klein beetje eigenwijs is' maar dat er een open cultuur is waardoor 'alles op tafel komt'. Zij bevestigen het beeld van een ambitieuze directie en geven tevens aan dat de schoolleiding niet te ver voor de troepen uitloopt maar heldere lijnen uitzet en faciliteert.
Als ontwikkelpunt wordt benoemd dat er focus nodig blijft bij de schoolontwikkeling. En ook dat de aandacht voor de borging van gemaakte afspraken niet mag versloffen. Een ander aandachtspunt betreft het zorgvuldig bekijken van taken en verantwoordelijkheden van onderwijsondersteuners, onderwijsassistenten en vrijwilligers zodat gewaarborgd blijft dat onderwijs gegeven wordt door of onder verantwoordelijkheid van bevoegde leraren.

De verantwoording en dialoog van SBO Juliana waarderen wij als 'goed'
Onze waardering komt overeen met het eigen oordeel van de school en het bestuur. Naast de overlegmomenten en meerdere evaluatiemomenten met het team worden de oudergeledingen actief betrokken bij de schoolontwikkeling. Tijdens ouderavonden worden beleidsvoornemens besproken met ouders en wordt hen om inbreng gevraagd. Ook opbrengsten en uitstroomgegevens worden met ouders gedeeld. De website Scholen op de kaart is volledig gevuld.
De directie participeert in een directieoverleg op het niveau van het samenwerkingsverband. Maandelijks worden hier ambities, resultaten en beleidsvoornemens besproken met andere S(B)O-directies.
Er bestaat een actieve werkrelatie met zorginstanties en maatschappelijke en gemeentelijke organisaties. Met de GGD is zowel op het gebied van gezonde school als op jeugdgezondheid een nauwe samenwerking.
De ontwikkeling van de school naar SBO+ school wordt gevolgd en getoetst door een klankbordgroep bestaande uit diverse mensen uit externe organisaties (SWV, gemeente, SO scholen).

3.5. Overige wettelijke vereisten

Er zijn geen wettelijke tekortkomingen.

4 . Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur aan op welke wijze het de bevindingen uit het onderzoek betrekt bij de verdere ontwikkeling van de bestuurlijke kwaliteitszorg en de onderwijskwaliteit.
Wij danken de Onderwijsinspectie voor het op verzoek van de Koningin Julianaschool uitgevoerde kwaliteitsonderzoek. Bestuur, directie, team, leerlingen en ouders zijn zeer blij en trots dat de Koningin Julianaschool op alle beoordeelde kwaliteitsaspecten de score Goed behaalt. Deze score past bij een school die in de unieke mogelijkheden van elk kind gelooft en bevestigt ons in onze visie. We zijn eens te meer trots omdat er slechts één andere SBO school in Nederland is die de score goed heeft gekregen en over het excellentie predicaat beschikt.

De uitdaging voor de toekomst is duidelijk. Samen met het team willen we de kwaliteit van het onderwijs vasthouden en waar mogelijk verbeteren. Tevens hebben wij, reeds voor het kwaliteitsonderzoek, initiatieven genomen die er toe moeten leiden dat onze leerlingen ook in het vervolgonderwijs de beste kansen krijgen. We kijken dan ook vol vertrouwen naar de toekomst. Het positieve oordeel van de inspectie, zoals mooi verwoord in dit rapport, draagt bij aan dit vertrouwen en helpt ons nog meer om te blijven geloven in zowel de unieke mogelijkheden van elk kind als de unieke mogelijkheden van ons team.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060